

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU BRZESKIEGO**

z dnia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673, z 2026 poz. 160) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Brzeskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

do Uchwały Rady Powiatu Brzeskiego w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Na mocy art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym do wyłącznej właściwości rady powiatu należy między innymi podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Cele i zadania Programu realizowane będą poprzez podjęcie interdyscyplinarnych działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej, ukierunkowanych na osoby doświadczające przemocy oraz stosujące przemoc, z uwzględnieniem zagadnień profilaktyki oraz profesjonalizacji kadr realizujących zadania w tym zakresie.

Program jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 przyjętym Uchwałą NR 205 RADY MINISTRÓW z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 (Monitor Polski 2023, poz. 1232) oraz znowelizowaną ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Z uwagi na to, że Program jest z zakresu polityki społecznej, podlegał konsultacjom społecznym. Treść Programu została udostępniona na stronie BIP Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu w zakładce „KONSULTACJE SPOŁECZNE” pod linkiem: <https://www.pcprbrzeg.pl/?view=article&id=15:konsultacje-spoleczne&catid=2>.

Ponadto Program został przesłany do takich instytucji jak: Urząd Miasta w Brzegu, Biuro Oświaty, Komenda Powiatowa Policji w Brzegu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodkowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lewinie Brzeskim, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszance z/s w Krzyżowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarbimierzu, Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu, Prokuratura Rejonowa w Brzegu, Urząd Gminy w Lubszy, Referat Oświaty, Urząd Gminy Skarbimierz, Referat Społeczno-Organizacyjny, Sąd Rejonowy w Brzegu, Urząd Miejski w Grodkowie, Wydział Edukacji, Urząd Miejski Lewin Brzeski, Wydział Oświaty i Spraw Społecznych, Urząd Gminy Olszanka, Wydział Spraw Społecznych i Oświaty, Brzeskie Centrum Medyczne.

Konsultacje trwały do 13.03.2026 r. Nie zostały zgłoszone żadne uwagi. W imieniu Powiatu Brzeskiego program będzie realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

Uchwała nie jest aktem prawa miejscowego i nie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

Załącznik do Uchwały nr

Rady Powiatu Brzeskiego

z dnia.....

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Na lata 2026-2030

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu

Spis treści

1.WSTĘP	3
2. DIAGNOZA SYTUACJI W POWIECIE	8
3. REKOMENDACJE DO POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY	15
4. ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	19
5. OBSZARY, CELE OPERACYJNE I ZADANIA	21
5. OCZEKIWANE REZULTATY DO 2030 R.....	41
6. SYSTEM MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚCI	43
8. ANALIZA RYZYKA REALIZACJI PROGRAMU	45
9. EWALUACJA PROGRAMU	48
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	49

1. WSTĘP

Realizacja zadań publicznych na poziomie powiatu wymaga podejmowania skoordynowanych, długofalowych działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby społeczności lokalnej. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej został opracowany w oparciu o wyniki diagnozy przeprowadzonej na terenie Powiatu Brzeskiego za okres od 2023 do 2025.

Analiza danych instytucjonalnych, badań ankietowych oraz wywiadów ze specjalistami potwierdza, że przemoc domowa stanowi istotny i realny problem społeczny w skali powiatu.

Przyjęcie Programu stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i ma na celu uporządkowanie, wzmocnienie oraz skoordynowanie działań podejmowanych przez Powiat Brzeski i jego partnerów instytucjonalnych. Dokument wyznacza cele strategiczne i operacyjne, określa kierunki interwencji oraz tworzy ramy monitorowania skuteczności podejmowanych działań.

Program pozostaje zgodny z obowiązującymi aktami prawnymi regulującymi obszar przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności z wytycznymi zawartymi w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Program tym samym wpisuje się nie tylko w cele powiatowe ale również w cele krajowe obszarze polityki społecznej, ochrony rodziny, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz ochrony praw dziecka. Jego założenia są spójne z kierunkami polityki społecznej państwa, w szczególności w zakresie wzmocnienia systemu wsparcia rodzin, ochrony osób zagrożonych przemocą oraz rozwoju usług społecznych.

Zachowanie zgodności z dokumentami nadrzędnymi umożliwia komplementarność działań realizowanych na poziomie gminnym, powiatowym i wojewódzkim oraz stwarza podstawę do ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym fundusze krajowe i europejskie.

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), w szczególności art. 18, 47, 48, 71 i 72.
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1684 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy z dnia 6 września 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)
7. Rozporządzenia dotyczące programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych z dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)
8. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach z dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1158)
9. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2025 r. poz. 636 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 46 z późn. zm.).
13. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2025 r. poz. 911 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 1939 z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 911 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.).
20. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 z późn. zm.)

21. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 z późn. zm.).
22. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986 z późn. zm.).
23. Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 21 czerwca 2001 r. (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 725 z późn.zm.)
24. Ustawa o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych z dnia 24 sierpnia 2001 r. (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 159 z późn.zm.)
25. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232 z późn. zm.)
26. Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1997 nr. 120, poz 526, z późn. zm.)
27. Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 18 grudnia 1979 r. (Dz.U. 1982 Nr 10, poz. 71)
28. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Konwencja Stambulska) z dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r, poz. 961)

Wykaz skrótów:

KRPA – Miejska/Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej

JST - jednostki samorządu terytorialnego

KPP - Komenda Powiatowa Policji w Brzegu

NGO - organizacja pozarządowa

NK - procedura „Niebieskie Karty”

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu

PPP - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Brzegu

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej

1. Okres obowiązywania Programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Brzeskim zostaje przyjęty na okres wieloletni i obejmuje lata 2026–2030. Czas programu został dostosowany do perspektywy planistycznej Powiatu Brzeskiego oraz umożliwia kontynuację i rozwinięcie działań realizowanych w ramach poprzedniego Programu na lata 2019–2025.

Realizacja Programu podlegać będzie systematycznemu monitorowaniu, a ocena jego wykonania prowadzona będzie w oparciu o wskaźniki rzeczowe i jakościowe określone w dokumencie. W przypadku istotnych zmian uwarunkowań prawnych, społecznych lub organizacyjnych dopuszcza się możliwość aktualizacji Programu w trybie właściwym dla jego przyjęcia.

2. Adresaci Programu

Program skierowany jest do mieszkańców gmin wchodzących w skład Powiatu Brzeskiego, tj.:

- Gminy Brzeg,
- Gminy Grodków,
- Gminy Lewin Brzeski,
- Gminy Olszanka,
- Gminy Skarbimierz,
- Gminy Lubsza.

Działania realizowane w ramach Programu adresowane są w szczególności do:

- osób doznających przemocy domowej,
- dzieci będących osobami doznającymi przemocy lub świadkami przemocy domowej,
- świadków przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- rodzin zagrożonych przemocą domową.

Program uwzględnia również potrzebę wsparcia oraz współdziałania ze służbami i instytucjami realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Realizatorzy Programu

Realizatorem i koordynatorem Programu na szczeblu powiatowym jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

W zakresie realizacji celów i zadań Programu prowadzona będzie współpraca z instytucjami i podmiotami funkcjonującymi na terenie Powiatu Brzeskiego w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności z:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Brzegu oraz gminnymi ośrodkami pomocy społecznej,
- Zespołami Interdyscyplinarnymi,
- Komendą Powiatową Policji w Brzegu,
- Prokuraturą Rejonową w Brzegu,
- Sądem Rejonowym w Brzegu,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Brzegu,
- Miejską i Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówkami oświatowymi,
- podmiotami ochrony zdrowia,
- organizacjami pozarządowymi,
- kościołami i związkami wyznaniowymi,
- innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Współpraca realizowana będzie w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, porozumienia międzyinstytucjonalne oraz zasady partnerstwa i komplementarności działań.

2. DIAGNOZA SYTUACJI W POWIECIE

1. Cel i metodologia diagnozy

Celem przeprowadzonej diagnozy było kompleksowe rozpoznanie skali, dynamiki oraz specyfiki przemocy domowej na terenie Powiatu Brzeskiego, z uwzględnieniem danych instytucjonalnych, opinii specjalistów oraz perspektywy mieszkańców. Diagnoza miała charakter wieloaspektowy i została oparta na analizie danych pochodzących z Policji, sądów, prokuratury, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, placówek oświatowych oraz podmiotów ochrony zdrowia.

Uzupełnieniem analizy były badania ankietowe wśród specjalistów i mieszkańców oraz wywiady bezpośrednie z przedstawicielami instytucji systemu przeciwdziałania przemocy. Takie podejście pozwoliło na uchwycenie zarówno wymiaru statystycznego zjawiska, jak i jego kontekstu społecznego oraz organizacyjnego.

2. Kontekst społeczno-demograficzny

Powiat Brzeski charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą urbanistyczną obejmującą obszary miejskie, miejsko-wiejskie oraz wiejskie. Zróżnicowanie to wpływa na dostępność usług społecznych, poziom anonimowości mieszkańców oraz gotowość do zgłaszania przypadków przemocy.

W ostatnich latach obserwowany jest proces starzenia się populacji oraz spadek liczby mieszkańców. Zjawiska te oddziałują na strukturę rodzin i relacje międzypokoleniowe. Występowanie gospodarstw wielopokoleniowych, szczególnie na terenach wiejskich może sprzyjać nasileniu konfliktów rodzinnych oraz utrudniać izolację osoby stosującej przemoc. Jednocześnie w środowiskach o silnych więziach społecznych ujawnianie przemocy bywa ograniczone ze względu na obawę przed stygmatyzacją oraz presję otoczenia.

3. Skala i dynamika zjawiska (najważniejsze statystyki)

Ocena skali przemocy domowej w Powiecie Brzeskim wymaga analizy danych ilościowych oraz jakościowych, obejmujących informacje pochodzące z Zespołów Interdyscyplinarnych, Policji, prokuratury, kuratorów sądowych, a także wyniki badań przeprowadzonych wśród specjalistów i mieszkańców. Dopiero łączne zestawienie tych źródeł pozwala na rzetelną ocenę dynamiki zjawiska oraz jego rzeczywistego charakteru.

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart założonych w latach 2023–2025 (dane przekazane z Zespołów Interdyscyplinarnych)

Gmina	2023	2024	2025
ZI Grodków	62	39	45
ZI Lewin Brzeski	17	18	14
ZI Olszanka	5	9	5
ZI Brzeg	41	56	58
ZI Lubsza	7	10	17
ZI Skarbimierz	14	14	13
Suma	146	146	152

Dane Zespołów Interdyscyplinarnych stanowią podstawowy wskaźnik systemowy, ponieważ obejmują wszystkie procedury NK niezależnie od instytucji inicjującej. W latach 2023–2025 liczba wszczętych procedur utrzymywała się na zbliżonym poziomie: 146 w 2023 r., 146 w 2024 r. oraz 152 w 2025 r.

Oznacza to względną stabilizację liczby nowych procedur przy niewielkim wzroście w ostatnim roku (o 6 procedur, tj. ok. 4%). Dane te wskazują, że przemoc domowa w powiecie ma charakter trwały i utrzymujący się, lecz nie wykazuje gwałtownej dynamiki wzrostowej w ujęciu ogólnosystemowym.

Jednocześnie widoczne są różnice między gminami. W gminie Brzeg oraz Lubsza obserwuje się tendencję wzrostową, natomiast w innych gminach występują wahania roczne. Zróżnicowanie to może wynikać zarówno z czynników społeczno-demograficznych, jak i z intensywności działań instytucjonalnych.

Tabela 2. Dane zespołów interdyscyplinarnych – 2025 r.

Rodzaj procedury	Liczba	Wskaźnik / 10 tys. mieszk.
Wszczęte NK	152	17,83
Prowadzone NK	202	23,69

Liczba prowadzonych procedur w 2025 r. (202) przekracza liczbę nowo wszczętych spraw, co oznacza, że znaczna część rodzin objęta jest oddziaływaniami długoterminowymi. Wskaźnik 23,69 prowadzonych spraw na 10 tys. mieszkańców potwierdza istotne obciążenie systemu pomocowego.

Dane te wskazują, że przemoc domowa w wielu przypadkach ma charakter powtarzalny i przewlekły, wymagający pracy interdyscyplinarnej w dłuższej perspektywie czasowej.

Tabela 3. Procedury „Niebieskie Karty” (NK) założone przez Policję

Rok	Liczba NK	Wskaźnik NK / 10 tys. mieszk.
2023	11	1,29
2024	29	3,40
2025	34	3,99

(Populacja powiatu: 85 269 mieszkańców)

W analizowanym okresie nastąpił wzrost liczby procedur NK zakładanych przez Policję. Wzrost ten należy interpretować przede wszystkim jako zwiększoną aktywność interwencyjną oraz większą konsekwencję w formalnym dokumentowaniu przypadków przemocy.

Zestawienie z danymi ZI pokazuje jednak, że ogólna liczba procedur w systemie nie wzrosła w sposób proporcjonalny. Oznacza to, że mamy do czynienia raczej ze zmianą struktury inicjatorów procedury oraz wzrostem ujawnialności niż z jednoznacznym dowodem dynamicznej eskalacji przemocy.

Tabela 4. Interwencje Policji

Rok	Interwencje	Wskaźnik / 10 tys. mieszk.
2023	15	1,76
2024	32	3,75
2025	36	4,22

Na podstawie powyższej tabeli możemy zauważyć, że liczba interwencji wzrosła o 140% w ciągu trzech lat. Wskaźnik wzrósł z 1,76 do 4,22, co potwierdza, że przemoc domowa stanowi rosnące obciążenie dla służb interwencyjnych.

Tabela 5. Liczba osób doznających przemocy

Rok	Ogółem	Wskaźnik / 10 tys.
2023	11	1,29
2024	32	3,75
2025	40	4,69

Liczba osób doznających przemocy wzrosła niemal czterokrotnie (11 do 40). Wskaźnik osiągnął poziom 4,69 na 10 tys. mieszkańców, co potwierdza dynamiczny wzrost skali osób wskazanych jako doświadczonych przemocą, co jest związane w dużym stopniu ze zmianą ustawową gdzie dzieci pozostające w rodzinach z doświadczeniem przemocy identyfikuje się automatycznie jako osoby doznające przemocy.

Tabela 6. Zatrzymania w związku z przemocą

Rok	Zatrzymani	Wskaźnik / 10 tys.
2023	6	0,70
2024	9	1,06
2025	15	1,76

Systematyczny wzrost zatrzymań wskazuje na częste współwystępowanie przemocy i nadużywania alkoholu. Dane te potwierdzają konieczność integracji systemu przeciwdziałania przemocy z systemem profilaktyki i leczenia uzależnień.

Tabela 7. Postępowania prokuratorskie

Rok	Postępowania	Umorzenia	Wskaźnik postępowań / 10 tys.
2023	55	47	6,45
2024	41	16	4,81
2025	57	30	6,68

Wysoka liczba umorzeń może wskazywać na trudności dowodowe oraz złożoność relacji rodzinnych. Wymaga to wzmocnienia wsparcia prawnego i psychologicznego osób pokrzywdzonych.

Tabela 8. Nadzory kuratorskie

Rok	Nadzory	Wskaźnik / 10 tys.
2023	12	1,41
2024	20	2,35
2025	29	3,40

Wzrost nadzorów o 142% potwierdza rosnące zaangażowanie sądu w kontrolę sytuacji rodzin. Jednocześnie brak wniosków o kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych wskazuje na lukę systemową.

Łącznie w latach 2023–2025 programami objęto 58 osób, jednak przy rosnącej liczbie osób stosujących przemoc (35 w samym 2025 r.) skala oddziaływań pozostaje niewystarczająca.

Szacowane zapotrzebowanie na 2026 r.: 64 skierowania, co wskazuje na znaczącą różnicę między potrzebą a aktualną skalą realizacji.

Wnioski z badań specjalistów i mieszkańców

Badania specjalistów potwierdzają, że przemoc domowa ma charakter przewlekły i powtarzalny, a część przypadków pozostaje nieujawniona. Wskazywane są trudności dowodowe, wycofywanie zeznań oraz niedostateczna intensywność oddziaływań wobec osób stosujących przemoc

Ankieta mieszkańców pokazuje relatywnie wysoką świadomość zjawiska, przy jednoczesnym istnieniu barier w zgłaszaniu przemy (strach, zależność ekonomiczna, brak wiary w skuteczność instytucji).

4. Osoby doznające przemocy i grupy ryzyka

Dane statystyczne przedstawione powyżej określają skalę systemową zjawiska przemocy domowej w Powiecie Brzeskim, natomiast analiza struktury osób objętych procedurami pozwala zidentyfikować grupy szczególnego ryzyka oraz obszary wymagające priorytetowych działań.

Analiza danych ilościowych oraz jakościowych wskazuje, że najliczniejszą grupę osób doznających przemocy w Powiecie Brzeskim stanowią kobiety. Struktura ta pozostaje spójna z tendencjami ogólnopolskimi i ma charakter względnie stały w analizowanym okresie. Kobiety najczęściej doświadczają przemocy fizycznej i psychicznej, często współwystępującej z przemocą ekonomiczną oraz kontrolą społeczną.

Szczególnego znaczenia nabiera sytuacja dzieci funkcjonujących w rodzinach dotkniętych przemocą. Dane instytucjonalne, jak również wnioski z badań specjalistów, wskazują na utrzymującą się liczbę małoletnich identyfikowanych jako osoby doznające przemocy lub będące jej świadkami. Nawet przy względnej stabilizacji ogólnej liczby wszczynanych procedur NK w systemie Zespołów Interdyscyplinarnych, rosnąca widoczność dzieci w dokumentowanych przypadkach przemocy stanowi istotny sygnał systemowy.

Zjawisko to potwierdza międzypokoleniowy charakter przemocy oraz konieczność traktowania jej jako problemu obejmującego cały system rodzinny. Dzieci wychowujące się w rodzinach dotkniętych przemocą narażone są na długofalowe konsekwencje emocjonalne, rozwojowe i społeczne – w tym zaburzenia lękowe i depresyjne, trudności w budowaniu relacji, obniżone poczucie bezpieczeństwa, a w przyszłości zwiększone ryzyko powielania wzorców przemocowych lub wchodzenia w relacje oparte na nierównowadze sił.

Placówki oświatowe odgrywają w tym kontekście kluczową rolę. Z badań jakościowych przeprowadzonych wśród specjalistów wynika, że szkoły są często pierwszym miejscem ujawniania problemów rodzinnych. Jednocześnie wskazywana jest potrzeba wzmocnienia kompetencji kadry pedagogicznej w zakresie wczesnej identyfikacji przemocy psychicznej, zaniedbania oraz przemocy rówieśniczej, a także zwiększenia dostępności długofalowego wsparcia psychologicznego dla dzieci doświadczających przemocy lub funkcjonujących w środowisku przemocowym.

W analizowanym okresie obserwowano również większą widoczność przypadków przemocy wobec mężczyzn w statystykach instytucjonalnych. Choć nadal stanowią oni mniejszość wśród osób doświadczających przemocy, zjawisko to wymaga uwzględnienia w planowaniu działań pomocowych. Może ono świadczyć zarówno o rzeczywistych przypadkach przemocy wobec mężczyzn, jak i o większej gotowości tej grupy do ujawniania trudnych doświadczeń oraz przełamywania barier społecznych związanych ze stereotypami płciowymi.

W kontekście demograficznym istotne znaczenie ma proces starzenia się populacji powiatu. Osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby zależne od opiekunów należy traktować jako grupy podwyższonego ryzyka przemocy – zwłaszcza w formie przemocy ekonomicznej, psychicznej oraz zaniedbania. Z badań ankietowych mieszkańców wynika, że przemoc wobec seniorów bywa rzadziej dostrzegana i zgłaszana, co może powodować jej niedoszacowanie w oficjalnych statystykach.

Wyniki ankiety mieszkańców wskazują ponadto, że mimo relatywnie wysokiej deklarowanej świadomości zjawiska przemocy domowej, wciąż istnieją bariery w jej ujawnianiu. Do najczęściej wskazywanych należą: strach przed sprawcą, zależność ekonomiczna, obawa przed konsekwencjami społecznymi, wstyd oraz brak wiary w skuteczność instytucji pomocowych. Oznacza to, że dane statystyczne – nawet przy zwiększonej aktywności interwencyjnej Policji – nie oddają w pełni rzeczywistej skali problemu.

Reasumując, przemoc domowa w powiecie nie ma charakteru incydentalnego – w wielu przypadkach przyjmuje formę zjawiska długotrwałego, powtarzalnego i wielowymiarowego. Utrzymująca się liczba postępowań przygotowawczych oraz nadzorów kuratorskich w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” potwierdza, że zjawisko to stanowi trwałe wyzwanie dla lokalnego systemu pomocy. Jednocześnie część postępowań kończy się umorzeniem, co może wynikać z trudności dowodowych, wycofywania zeznań przez

osoby pokrzywdzone, mechanizmów zależności charakterystycznych dla przemocy domowej oraz złożoności relacji rodzinnych.

5. Osoby stosujące przemoc

Wysoka liczba prowadzonych procedur NK oraz utrzymująca się liczba nadzorów kuratorskich wskazują, że działania wobec osób stosujących przemoc stanowią jeden z kluczowych elementów skuteczności całego systemu przeciwdziałania przemocy.

Struktura osób stosujących przemoc domową w Powiecie Brzeskim pozostaje względnie stabilna – zdecydowaną większość stanowią mężczyźni. Dane Policji, prokuratury oraz kuratorów sądowych potwierdzają powtarzalność tego wzorca, który jest zbieżny z tendencjami ogólnopolskimi.

Analiza przypadków wskazuje na silne współwystępowanie przemocy z problemem nadużywania alkoholu. Wzrost liczby interwencji oraz zatrzymań, w tym zatrzymań do wytrzeźwienia, potwierdza, że przemoc często ujawnia się w sytuacjach kryzysowych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Należy jednak podkreślić, że alkohol nie jest bezpośrednią przyczyną przemocy, lecz czynnikiem zwiększającym ryzyko jej eskalacji i nasilenia.

W latach 2023–2025 realizowano programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc. Wprowadzenie w 2025 r. formuły całorocznej zwiększyło dostępność wsparcia oraz elastyczność organizacyjną programu. Mimo to liczba skierowań pozostaje niewspółmierna do liczby zidentyfikowanych sprawców przemocy, co wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia współpracy z sądami i kuratorami, skuteczniejszego egzekwowania obowiązku udziału w programach oraz rozwijania oddziaływań motywacyjnych i kontrolnych wobec osób stosujących przemoc.

Specjaliści podkreślają, że skuteczność działań wobec sprawców przemocy zależy nie tylko od dostępności programów, lecz również od spójności systemu kontroli, konsekwencji instytucji oraz monitorowania efektów oddziaływań w dłuższej perspektywie czasowej.

6. System wsparcia specjalistycznego i zasoby lokalne

System przeciwdziałania przemocy w Powiecie Brzeskim opiera się na współpracy wielu instytucji: Policji, sądów, prokuratury, PCPR, OPS/MOPS, placówek oświatowych, podmiotów ochrony zdrowia oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie pełni kluczową rolę koordynacyjną i specjalistyczną w lokalnym systemie. Do jego zadań należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych, koordynowanie działań międzyinstytucjonalnych, zapewnienie poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego, prowadzenie działań interwencyjnych

oraz zapewnienie wsparcia mieszkaniowego w formie mieszkania chronionego dla osób doznających przemocy.

System zapewnia podstawowe formy pomocy specjalistycznej, jednak analiza danych oraz wnioski z badań specjalistów wskazują, że skuteczność systemu w dużej mierze zależy od jakości współpracy międzyinstytucjonalnej, szybkości reagowania oraz dostępności usług długoterminowych – zwłaszcza w odniesieniu do dzieci oraz rodzin objętych przewlekłą przemocą.

Wyniki badań specjalistów potwierdzają, że system formalnie funkcjonuje zgodnie z obowiązującymi procedurami, jednak jego efektywność wymaga dalszej standaryzacji, usprawnienia przepływu informacji oraz rozwijania stabilnych, powiatowych mechanizmów koordynacyjnych. Utrzymująca się liczba prowadzonych procedur NK oraz nadzorów kuratorskich wskazuje, że przemoc domowa stanowi trwałe wyzwanie organizacyjne i społeczne, wymagające ciągłości, spójności i długofalowości działań.

3. REKOMENDACJE DO POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY

1) Wzmocnienie ochrony dzieci i wczesnego reagowania

- Rozwinąć szybkie ścieżki reagowania na sygnały krzywdzenia dziecka (szkoła–OPS–PCPR–Policja–sąd), z jasnymi standardami przekazywania informacji i terminami reakcji.
- Wzmocnić wsparcie psychologiczne dla dzieci doświadczających przemocy oraz będących jej świadkami (dostępność, ciągłość, długofalowość), w tym poprzez rozwój usług zewnętrznych i współfinansowanie ze źródeł lokalnych oraz partnerskich (NGO, fundacje, GKRPA).
- Rozwijać działania wobec dzieci przejawiających zachowania agresywne (programy korekcyjno-terapeutyczne, socjoterapia, wsparcie rodzinne), aby ograniczać przemoc rówieśniczą i poprawiać bezpieczeństwo w szkołach.

2) Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc

- Podtrzymać całoroczne realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych jak również dostosowywać dostępność i skalę programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych do zgłaszanych potrzeb
- Usprawnić współpracę sądy–prokuratura–kuratorzy–realizatorzy programów w celu zwiększenia liczby skierowań oraz egzekwowania udziału OSP w oddziaływaniach.

3) Wzmocnienie wsparcia dla osób doznających przemocy na etapie postępowań

- Rozwinąć wsparcie psychologiczne i prawne dla osób doznających przemocy na etapie postępowania przygotowawczego, aby ograniczać wycofywanie zawiadomień i zwiększać skuteczność ochrony.
- Wprowadzić rozwiązania ułatwiające towarzyszenie osobie doznającej przemocy w procesie (informacja, plan bezpieczeństwa, pomoc w dokumentowaniu, wsparcie emocjonalne).
- Wzmocnić ofertę mieszkaniową i socjalną (mieszkanie chronione – elastyczność, zwiększenie dostępności) jako element realnej ochrony.

4) Utrwalenie i rozwój oddziaływań interwencyjnych (docelowo OIK)

- Przekształcić pilotaż interwencji w stałą formę wsparcia (docelowo Ośrodek Interwencji Kryzysowej lub stała, powiatowa usługa interwencyjna).
- Zwiększać liczbę godzin dyżurów interwencyjnych i dostępność pomocy w sytuacjach nagłych, w tym w odniesieniu do rodzin z dziećmi.
- Zapewnić spójne zasady kierowania i obsługi interwencji dla wszystkich gmin powiatu.

5) Standaryzacja i ujednolicenie działań informacyjno-profilaktycznych w gminach

- Ujednolicić minimalny standard działań informacyjnych i psychoedukacyjnych realizowanych w gminach (spójne komunikaty, kanały dotarcia, cykliczność).
- Rozwijać profilaktykę w szkołach: bezpieczne relacje, cyberbezpieczeństwo, przemoc rówieśnicza, rozpoznawanie przemocy psychicznej i ekonomicznej, zachęcanie do szukania pomocy.

6) Wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej i roli oświaty

- Zwiększyć udział placówek oświatowych w pracach grup diagnostyczno-pomocowych, z uwzględnieniem jasnych zasad udziału i wymiany informacji.
- Zapewnić szkolenia i procedury dla szkół w zakresie reagowania, dokumentowania i współpracy z OPS/PCPR/Policją oraz sądem.

7) Systemowe włączenie ochrony zdrowia

- Przeprowadzić praktyczne szkolenia dla personelu medycznego w zakresie rozpoznawania sygnałów przemocy domowej oraz uruchamiania właściwych procedur interwencyjnych. Alternatywnie lub uzupełniająco należy opracować i udostępnić krótkie, przystępne formy szkoleniowe (np. instruktażowe materiały wideo możliwe do odtworzenia w sytuacji zaistnienia potrzeby), a także materiały pomocnicze w formie ulotek i kart postępowania zawierających uproszczone ścieżki weryfikacji przypadków oraz czytelne algorytmy działania.

- Zapewnić rozwiązania organizacyjne ułatwiające działanie (konsultacje „pod telefonem”, materiały, wzory, szybkie kontakty do instytucji).
- Wzmocnić udział ochrony zdrowia w zespołach interdyscyplinarnych oraz rozważyć wprowadzenie funkcji łącznikowej (np. pracownik socjalny w szpitalu lub współpraca z pracownikiem socjalnym wskazanym przez powiat).

8) Integracja działań dotyczących alkoholu i przemocy

- Zacieśnić współpracę GKRPA i systemu przeciwdziałania przemocy (wspólne procedury, wymiana informacji, uzupełniające oddziaływania).
- Integrować interwencję wobec OSP z kierowaniem do leczenia i oddziaływań motywujących.

9) Systematyczna praca nad normami społecznymi i świadomością mieszkańców

- Prowadzić długofalowe działania edukacyjne i kampanie społeczne dotyczące wszystkich form przemocy domowej, w tym przemocy psychicznej i ekonomicznej.
- Upowszechniać wiedzę na temat mechanizmów przemocy, czynników ryzyka oraz dostępnych form wsparcia i sposobów bezpiecznego reagowania.
- Promować postawy sprzyjające odpowiedzialności społecznej i reagowaniu na przemoc, w tym ideę „nie bądź obojętny”.
- Wzmacniać kompetencje rodzicielskie oraz promować metody wychowawcze oparte na szacunku i komunikacji bez przemocy.
- Budować zaufanie mieszkańców do instytucji poprzez zwiększanie transparentności działań systemu oraz komunikowanie efektów podejmowanych interwencji i programów wsparcia.

10) Wzmocnienie kompetencji kadr i przeciwdziałanie wypaleniu

- Wprowadzić regularną superwizję i wsparcie dla osób pracujących w systemie przeciwdziałania przemocy.
- Realizować cykliczne szkolenia tematyczne (przemoc psychiczna i ekonomiczna, praca z dzieckiem-świadkiem, ocena ryzyka, interwencja).
- Wypracować wspólne standardy pracy instytucji oraz narzędzia wspierające jednolite działanie w powiecie.

11) Wzmocnienie roli PCPR jako koordynatora i rozwój monitoringu

- Uporządkować procedury współpracy powiatu z gminami i zespołami interdyscyplinarnymi, wzmacniając rolę PCPR jako zaplecza specjalistycznego.

- Systematycznie wykorzystywać dane (NK, interwencje, prokuratura, kuratorzy, oświata, zdrowie) do planowania działań i modyfikacji programu.
- Wprowadzić mierniki skuteczności obejmujące nie tylko realizację działań, ale też ich rezultaty (np. liczba skierowań OSP, udział w programach, dostępność wsparcia dla dzieci, spadek umorzeń lub poprawa zabezpieczeń).

Podsumowanie

Przedstawione rekomendacje wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy i uwzględniają zarówno aktualne uwarunkowania prawne, jak i realia funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Stanowią one podstawę do opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026–2030, ukierunkowanego na zwiększenie skuteczności działań, poprawę koordynacji systemu oraz lepszą ochronę osób doznających przemocy.

4. ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Mocne strony	Słabe strony
Dostęp do specjalistów z zakresu interwencji kryzysowej, przeciwdziałania przemocy oraz wsparcia psychologicznego	Rzadkie inicjowanie procedury „Niebieskie Karty” przez część podmiotów ochrony zdrowia i oświaty
Systemowe wsparcie w sytuacjach wymagających interwencyjnego zabezpieczenia dziecka	Niedostateczna liczba specjalistów w systemie przeciwdziałania przemocy
Dobra współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi	Ryzyko wypalenia zawodowego kadr
Funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w MOPS Brzeg	Niewystarczająca liczba form wsparcia w stosunku do potrzeb
Dobrze przygotowana i stale szkoląca się kadra	Brak całodobowego miejsca interwencyjnego / ośrodka wsparcia na terenie powiatu
Natychmiastowe podejmowanie interwencji w sytuacjach wymagających pilnej reakcji	Ograniczone instrumenty egzekwowania współpracy w ramach procedury NK
Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach	Utrzymujące się stereotypy społeczne dotyczące przemocy domowej
Prowadzenie diagnozy zjawiska przemocy domowej	Niedostateczny poziom świadomości społecznej w zakresie przemocy
Pomoc osobom uzależnionym w gminach	Utrudniony dostęp komunikacyjny do specjalistów
Mieszkania treningowe i wspomagane	
Funkcjonowanie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	
Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych	
Całoroczne oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc	
Poradnictwo udzielane przez Powiat kadrze pomocy społecznej	

Szanse	Zagrożenia
Dostęp do środków z dotacji i programów dedykowanych przeciwdziałaniu przemocy domowej	Niska motywacja osób stosujących przemoc do zmiany
Bezpłatne i dofinansowywane szkolenia (np. ROPS)	Wysoki poziom uzależnień jako czynnik sprzyjający przemocy
Rozwój szkoleń i wsparcia online	Pogarszająca się sytuacja materialna społeczeństwa
Zmiany legislacyjne wzmacniające system przeciwdziałania przemocy	Niedobory kadrowe w jednostkach pomocy społecznej i Policji
Możliwość poprawy infrastruktury lokalowej	Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach
Większa dostępność działań edukacyjnych w społecznościach lokalnych	Duży odsetek niezgłaszanych przypadków przemocy
Przychylność władz lokalnych dla działań systemowych	Wycofywanie zawiadomień przez osoby pokrzywdzone
Możliwość rozszerzania oferty pomocowej	Braki kadrowe utrudniające realizację interwencji wobec dzieci

Analiza SWOT wskazuje, że Powiat Brzeski dysponuje istotnym potencjałem instytucjonalnym i kadrowym, jednak skuteczność systemu ograniczana jest przez bariery organizacyjne, kadrowe i społeczne. Wnioski te stanowią podstawę identyfikacji kluczowych ryzyk mogących wpływać na realizację Programu.

5. OBSZARY, CELE OPERACYJNE I ZADANIA

Głównym celem Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Brzeskim na lata 2026-2030 jest zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Brzeskiego.

OBSZAR 1

PROFILAKTYKA I EDUKACJA

Cel obszaru: Ograniczenie skali przemocy domowej poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i kształtowanie postaw sprzyjających reagowaniu na przemoc.

CEL OPERACYJNY I

Standaryzacja i rozwój działań informacyjno-profilaktycznych

Zadania:

1. Realizacja cyklicznych kampanii społecznych (w tym dotyczących przemocy psychicznej i ekonomicznej).
2. Rozwój profilaktyki szkolnej

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Realizacja cyklicznych kampanii społecznych	Starostwo / PCPR	NGO, media lokalne, podmioty sektora prywatnego	2026-2030	liczba kampanii ogólnopolskich i lokalnych w roku; liczba materiałów informacyjnych	zwiększenie dostępności informacji o formach wsparcia (liczba wejść na stronę internetową / liczba zapytań / liczba rozpowszechnionych materiałów)	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Rozwój profilaktyki szkolnej	szkoły / PCPR / Starostwo – wydział oświaty	poradnie, NGO, KPP	2026-2030	liczba programów; liczba uczniów objętych działaniami	wzrost wiedzy uczniów na temat przemocy i sposobów reagowania (ankieta ewaluacyjna / opinia realizatorów)	budżet powiatu, budżet gmin

CEL OPERACYJNY II

Systematyczna praca nad normami społecznymi i kompetencjami rodzicielskimi

Zadania:

1. Działania wzmacniające kompetencje rodzicielskie.
2. Upowszechnianie wiedzy o mechanizmach przemocy i czynnikach ryzyka.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Działania, treningi wzmacniające kompetencje rodzicielskie; Realizacja działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową	PCPR	NGO, OPS poradnie, Punkty Pomocy Kryzysowej, PPP, placówki oświatowe, podmioty sektora prywatnego	2026-2030	liczba działań, treningów; liczba uczestników	poprawa deklarowanych kompetencji rodzicielskich uczestników (ankieta ewaluacyjna / opinia realizatora), poprawa świadomości wychowawczej uczestników oraz wzrost wiedzy o metodach wychowawczych bez przemocy (ankieta ewaluacyjna / opinia realizatorów)	budżet powiatu, środki zewnętrzne, budżet gmin

Upowszechnianie wiedzy o mechanizmach przemocy i czynnikach ryzyka	PCPR	Szkoły, OPS	2026-2030	liczba materiałów / spotkań edukacyjnych	wzrost poziomu wiedzy uczestników na temat przemocy i dostępnych form wsparcia (ankieta ewaluacyjna)	budżet powiatu, budżet gmin
---	------	-------------	-----------	--	--	-----------------------------

OBSZAR 2

OCHRONA I WSPARCIE OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Cel obszaru: Zapewnienie kompleksowej, dostępnej i skutecznej ochrony osobom doznającym przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci.

CEL OPERACYJNY III

Wzmocnienie ochrony dzieci

Zadania:

1. Opracowanie i wdrożenie powiatowego standardu interwencyjnego zabezpieczania dzieci w sytuacji zagrożenia ich życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.
2. Zapewnienie dostępnego i ciągłego wsparcia psychologicznego dla dzieci doznających przemocy oraz jej świadków.
3. Rozwój programów socjoterapeutycznych i korekcyjno-terapeutycznych dla dzieci przejawiających zachowania agresywne.
4. Współfinansowanie specjalistycznych usług (NGO, fundacje, GKRPA).

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Opracowanie i wdrożenie powiatowego standardu interwencyjnego zabezpieczania dzieci w sytuacji zagrożenia ich życia lub zdrowia w związku z przemocą domową	PCPR	OPS/MOPS, Policja, sąd rodzinny, prokuratura, podmioty ochrony zdrowia, placówki oświatowe i inne podmioty realizujące zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy	opracowanie-2027 r., wdrożenie – 2027-2030	opracowanie i przyjęcie standardu; liczba przeszkolonych przedstawicieli instytucji; liczba instytucji objętych wdrożeniem	stosowanie jednolitego trybu postępowania w przypadkach zagrożenia dziecka; zwiększenie koordynacji działań instytucji	budżet powiatu
Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla dzieci – ofiar i świadków przemocy, rozwój działań socjoterapeutycznych i korekcyjno-terapeutycznych	PCPR	NGO, poradnie, placówki oświatowe	2026–2030	liczba dzieci objętych wsparciem; liczba godzin wsparcia; liczba działań	zapewnienie dostępności i ciągłości wsparcia psychologicznego; poprawa funkcjonowania dziecka (opinia specjalisty), realizacja działań wspierających rozwój społeczny	budżet powiatu, środki zewnętrzne, budżet gmin

					dzieci; ograniczenie zachowań	
Współfinansowanie specjalistycznych usług dla osób doznających przemocy	PCPR	NGO, GKRPA	ciągłe	liczba zawartych umów; wysokość przeznaczonych środków	zwiększenie dostępności specjalistycznej pomocy na terenie powiatu	budżet powiatu, budżety gmin
Zapewnianie osobom doznającym przemocy domowej dostępu do specjalistycznych ośrodków wsparcia	PCPR	specjalistyczne ośrodki wsparcia, NGO, podmioty sektora prywatnego	ciągłe	liczba osób skierowanych i korzystających z pomocy, liczba zawartych porozumień	zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpiecznych warunków wsparcia i możliwości czasowej izolacji od sprawcy	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Zapewnianie interwencyjnej ochrony dzieci doznających przemocy, w tym poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej w sytuacjach wymagających izolacji od sprawcy	PCPR	OPS, sąd rodzinny, specjaliści (psycholog interwent)	ciągłe	liczba dzieci objętych działaniami ochronnymi; liczba dzieci zabezpieczonych w trybie interwencyjnym	zapewnienie bezpieczeństwa dziecka oraz stabilizacji sytuacji opiekuńczej	budżet powiatu, budżet państwa

CEL OPERACYJNY IV

Wzmocnienie wsparcia dla osób doznających przemocy

Zadania:

1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i prawnego.
2. Rozwój mieszkań wspomaganych i wsparcia socjalnego.
3. Opracowanie powiatowego informatora o dostępnych formach pomocy.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Zapewnienie wsparcia psychologicznego i prawnego	PCPR	NGO, prawnicy, podmioty sektora prywatnego, Starostowo	ciągłe	liczba udzielonych porad	zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego i prawnego; wzmocnienie świadomości prawnej osób korzystających z pomocy	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Rozwój mieszkań wspomaganych i wsparcia socjalnego	PCPR	gminy	2026–2030	liczba dostępnych miejsc	zwiększenie dostępności czasowego zabezpieczenia mieszkaniowego dla osób doznających przemocy	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Opracowanie i aktualizacja powiatowego informatora o formach pomocy	PCPR	gminy	corocznie	opublikowany i zaktualizowany informator	zwiększenie dostępności informacji o formach pomocy na terenie powiatu	budżet powiatu

CEL OPERACYJNY V

Rozwój interwencji kryzysowej (docelowo OIK)

Zadania:

1. Zapewnienie stałej powiatowej usługi interwencyjnej (docelowo OIK).
2. Zwiększenie liczby godzin dyżurów interwencyjnych.
3. Zapewnienie dostępności pomocy w sytuacjach nagłych, w szczególności dla rodzin z dziećmi.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Zapewnienie stałej powiatowej usługi interwencyjnej (docelowo OIK)	Powiat / PCPR	NGO	2026–2030	uruchomiona usługa interwencyjna / OIK; liczba specjalistów zaangażowanych w realizację	zapewnienie stałej dostępności pomocy interwencyjnej na terenie powiatu; liczba osób objętych interwencją	budżet powiatu, budżet państwa
Zwiększenie liczby godzin dyżurów interwencyjnych	PCPR	specjaliści (psycholog interwent, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy	corocznie	liczba godzin dyżurów w roku	zwiększenie dostępności czasowej pomocy interwencyjnej (porównanie rok do roku)	budżet powiatu

OBSZAR 3

ODDZIAŁYWANIE WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC

Cel obszaru: Ograniczenie ryzyka ponownego stosowania przemocy poprzez skuteczne oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne.

CEL OPERACYJNY VI

Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc (OSP)

Zadania:

1. Całoroczna realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych.
2. Dostosowanie liczby miejsc w programach do zapotrzebowania.
3. Wprowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych.
4. Usprawnienie współpracy sąd–prokuratura–kurator–realizator programu.
5. Monitorowanie frekwencji i skuteczności programów.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Całoroczna realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych	PCPR	sąd, kuratorzy, OPS, ZI, Partnerzy sektora prywatnego, NGO	corocznie	liczba edycji programów; liczba uczestników	odsetek uczestników kończących program; utrzymanie lub wzrost wskaźnika ukończenia rok do roku	dotacja rządowa, budżet powiatu, budżet państwa
Dostosowanie liczby miejsc w programach do zapotrzebowania	PCPR	sąd, kuratorzy	corocznie	liczba dostępnych miejsc w programach	ograniczenie czasu oczekiwania na rozpoczęcie programu (monitoring rok do roku)	budżet powiatu
Wprowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych	PCPR	Specjaliści, Partnerzy sektora prywatnego, NGO	2027-2030	liczba realizowanych programów terapeutycznych; liczba uczestników	zmniejszenie liczby ponownych interwencji Policji/NK wobec uczestników (monitoring w okresie objętym programem)	budżet powiatu, budżet państwa
Usprawnienie współpracy sąd–	PCPR	sąd, prokuratura	2026–2027	liczba spotkań roboczych; opracowane	wzrost liczby skierowań do programów	budżet powiatu

prokuratura–kurator– realizator programu				ustalenia/procedury współpracy	korekcyjno- edukacyjnych	
Monitorowanie frekwencji i skuteczności programów	PCPR	kuratorzy	corocznie	opracowany coroczny raport z realizacji programów	formułowanie wniosków i rekomendacji służących modyfikacji programu	budżet powiatu

CEL OPERACYJNY VII

Integracja działań dotyczących alkoholu i przemocy

Zadania:

1. Współpraca z KRPA w sprawach, w których współwystępują przemoc domowa i problem uzależnienia od alkoholu.
2. Wypracowanie i wdrożenie wspólnych procedur wymiany informacji pomiędzy PCPR, GKRPA i kuratorami.
3. Wzmocnienie kompetencji członków GKRPA w zakresie identyfikowania przemocy domowej, w tym wprowadzenie weryfikacji przemocy w prowadzonych sprawach.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Współpraca z KRPA w sprawach współwystępowania przemocy i uzależnień	PCPR	KRPA, OPS	2026–2027	liczba wspólnych spotkań roboczych; liczba ustaleń	wzrost liczby spraw prowadzonych w formule współpracy międzyinstytucjonalnej (monitoring roczny)	budżet powiatu, budżety gmin
Wypracowanie i wdrożenie wspólnych zasad wymiany informacji	PCPR	KRPA, kuratorzy	2026–2027	opracowane zasady; liczba instytucji objętych wdrożeniem	stosowanie uzgodnionych zasad w praktyce współpracy instytucji	budżet powiatu
Wzmocnienie kompetencji członków KRPA w zakresie identyfikowania przemocy	PCPR	KRPA, OPS, Policja	2026–2027	liczba przeprowadzonych szkoleń; liczba przeszkolonych członków	liczba spraw KRPA, w których dokonano weryfikacji występowania przemocy (monitoring roczny)	budżet powiatu, budżet gmin

OBSZAR 4

WZMOCNIENIE SYSTEMU I KOORDYNACJA

Cel obszaru: Zapewnienie wysokiej jakości i spójności działań poprzez rozwój kompetencji kadr oraz skuteczną koordynację systemu.

CEL OPERACYJNY VIII

Wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej

Zadania:

1. Opracowanie jednolitych zasad wymiany informacji.
2. Szkolenia dla szkół, OPS, PCPR, Policji i ochrony zdrowia.
3. Wprowadzenie superwizji dla kadr.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Opracowanie jednolitych zasad wymiany informacji	PCPR	gminy, Policja, sąd	2026–2027	opracowanie zasad wymiany informacji, liczba instytucji objętych wdrożeniem	stosowanie uzgodnionej procedury w praktyce współpracy instytucji (monitoring roczny)	budżet powiatu
Szkolenia, konferencje dla kadry pedagogicznej szkół, ośrodków pomocy społecznej, PCPR, Policji i ochrony zdrowia	PCPR	podmioty szkoleniowe	corocznie	liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji; liczba przeszkolonych osób	wzrost poziomu wiedzy uczestników	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Wprowadzenie superwizji dla kadr systemu przeciwdziałania przemocy w jednostce powiatowej	Powiat / PCPR	superwizor zewnętrzny	wg potrzeb	liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych; liczba uczestników	zapewnienie systematycznego wsparcia merytorycznego dla kadr	budżet powiatu

CEL OPERACYJNY IX

Systemowe włączenie ochrony zdrowia

Zadania:

1. Edukacja personelu medycznego w zakresie rozpoznawania przemocy domowej.
2. Kolportaż materiałów instruktażowych i algorytmów postępowania.
3. Ułatwienie konsultacji międzyinstytucjonalnych.
4. Wzmocnienie udziału ochrony zdrowia w zespołach interdyscyplinarnych.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Edukacja personelu medycznego w zakresie rozpoznawania przemocy domowej	PCPR/Starostwo	placówki medyczne/ Starostwo	2026– 2030	liczba inicjatyw edukacyjnych; liczba przeszkolonych osób	zwiększenie gotowości personelu do identyfikowania przemocy (ankieta ewaluacyjna / monitoring zgłoszeń)	budżet powiatu
Kolportaż informacji i materiałów	PCPR	placówki medyczne	2026– 2027	udostępnione materiały; liczba	zwiększenie dostępności informacji	budżet powiatu

informacyjnych wśród jednostek ochrony zdrowia				placówek objętych dystrybucją	o procedurach reagowania	
Konsultacje międzyinstytucjonalne w sprawach przemocy	PCPR	OPS, Policja, placówki medyczne	2026–2030	uruchomiony mechanizm konsultacyjny; liczba przeprowadzonych konsultacji	usprawnienie współpracy instytucji w przypadkach wymagających interwencji (monitoring funkcjonowania systemu)	budżet powiatu, budżet gmin

CEL OPERACYJNY X

Wzmocnienie roli PCPR jako koordynatora i rozwój systemu monitoringu

Zadania:

1. Wzmocnienie funkcji eksperckiej PCPR.
2. Coroczna analiza danych (NK, Policja, sąd, oświata, zdrowie).
3. Wprowadzenie mierników rezultatu.
4. Opracowanie raportu z realizacji Programu.

Zadanie	Realizator wiodący	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania	Wskaźnik rezultatu	Źródło finansowania
Wzmocnienie funkcji eksperckiej PCPR	PCPR	gminy	ciągłe	liczba udzielonych konsultacji; liczba spotkań doradczych	zwiększenie dostępności wsparcia merytorycznego dla gmin i zespołów interdyscyplinarnych (monitoring roczny)	budżet powiatu
Coroczna analiza danych (NK, Policja, sąd, oświata, zdrowie)	PCPR	instytucje systemu	corocznie	Zbiór danych	wykorzystanie danych do planowania i aktualizacji działań programowych	budżet powiatu
Analiza mierników rezultatu i przyjęcie systemu monitoringu (KPI)	PCPR	gminy	2026	opracowany i przyjęty system monitorowania wskaźników	możliwość systematycznej oceny realizacji i skuteczności programu	budżet powiatu
Opracowanie raportu z realizacji Programu	PCPR	gminy	corocznie	raport przedłożony Radzie Powiatu	zapewnienie bieżącej informacji o postępach realizacji programu i podstaw do ewentualnej korekty działań	budżet powiatu

5. OCZEKIWANE REZULTATY DO 2030 R.

Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026–2030 powinna przyczynić się do wzmocnienia skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz poprawy dostępności i jakości wsparcia dla osób doznających przemocy oraz ich rodzin.

Zakłada się, że działania podejmowane w ramach realizacji zadań Programu doprowadzą do zwiększenia dostępności i skuteczności działań ochronnych, rozwoju oferty wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, a także podniesienia jakości oddziaływań interwencyjnych. Program ma również na celu zwiększenie liczby oraz jakości działań profilaktycznych i edukacyjnych, promowanie postaw sprzyjających reagowaniu na przemoc, a także wzmocnienie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Istotnym efektem realizacji Programu będzie podniesienie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, co przełoży się na większą spójność, skuteczność i dostępność świadczonych usług. W rezultacie wzmocniona zostanie rola systemu wsparcia jako całości oraz poprawi się koordynacja działań podejmowanych na terenie powiatu.

Do 2030 roku zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy, w szczególności dzieci.
2. Zwiększenie liczby dzieci objętych wczesną interwencją oraz specjalistycznym wsparciem.
3. Wzrost skuteczności programów oddziaływań wobec osób stosujących przemoc, w tym zwiększenie odsetka osób kończących programy korekcyjno-edukacyjne.
4. Ograniczenie liczby ponownych interwencji wobec tych samych osób stosujących przemoc.
5. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz ujednoczenie zasad działania na terenie powiatu.
6. Zwiększenie udziału podmiotów oświaty i ochrony zdrowia w identyfikowaniu oraz zgłaszaniu przypadków przemocy domowej.
7. Wzrost świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz dostępnych form wsparcia.
8. Wzmocnienie roli Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako koordynatora systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Osiąganie powyższych rezultatów będzie monitorowane w oparciu o system wskaźników określony w niniejszym Programie oraz analizowane w ramach corocznych raportów z jego realizacji.

6. SYSTEM MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚCI

Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie w sposób ciągły przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako koordynatora Programu.

System monitorowania obejmuje:

1. Coroczne zbieranie danych od realizatorów zadań określonych w tabelach realizacyjnych.
2. Analizę mierzalnych wskaźników przypisanych do poszczególnych celów operacyjnych.
3. Analizę danych pochodzących z:
 - procedury „Niebieskie Karty”,
 - interwencji Policji,
 - danych sądowych i kuratorskich,
 - danych oświatowych,
 - danych podmiotów ochrony zdrowia,
 - sprawozdań OPS oraz GKRPA.
4. Analizę trendów wieloletnich.
5. Identyfikację barier realizacyjnych i rekomendowanie działań usprawniających.

Realizatorzy zadań zobowiązani są do przekazywania danych do PCPR do 31 stycznia roku następującego po roku sprawozdawczym.

Zarówno monitoring, jak i ewaluacja Programu, prowadzone będą przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu na podstawie sprawozdawczości własnej oraz informacji uzyskanych ze służb, instytucji, organizacji prowadzących działania i realizujących zadania w ramach Programu. Ocena skuteczności programu będzie przedstawiana corocznie, w ramach sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

W przypadku istotnych zmian uwarunkowań prawnych lub organizacyjnych dopuszcza się aktualizację Programu.

7. KLUCZOWE WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU

Dla zapewnienia spójnej i porównywalnej oceny skuteczności działań przyjmuje się następujący zestaw strategicznych wskaźników efektywności (KPI):

Kod	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru	Częstotliwość	Kierunek zmiany	Źr. danych
KPI-1	Liczba osób doznających przemocy objętych pomocą	liczba osób rocznie	corocznie	utrzymanie dostępności / wzrost	PCPR
KPI-2	Liczba dzieci objętych specjalistycznym wsparciem	liczba dzieci rocznie	corocznie	wzrost	PCPR
KPI-3	Odsetek osób kończących programy korekcyjno-edukacyjne	% uczestników	corocznie	wzrost skuteczności	PCPR
KPI-4	Liczba ponownych interwencji wobec tych samych osób	liczba przypadków	corocznie	dążenie do ograniczenia	Policja
KPI-5	Liczba zgłoszeń inicjowanych przez ochronę zdrowia	liczba przypadków	corocznie	wzrost zaangażowania sektora	PCPR
KPI-6	Stopień realizacji zadań Programu	analiza raportu rocznego	corocznie	utrzymanie wysokiego poziomu realizacji	PCPR

Wskaźniki analizowane będą w ujęciu wieloletnim, z uwzględnieniem zmian społecznych oraz organizacyjnych.

8. ANALIZA RYZYKA REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026–2030 odbywać się będzie w określonych uwarunkowaniach organizacyjnych, finansowych, społecznych oraz prawnych. Identyfikacja czynników sprzyjających realizacji Programu, jak również potencjalnych barier i zagrożeń, stanowi element odpowiedzialnego zarządzania strategicznego oraz pozwala na planowanie działań minimalizujących ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów.

Analiza została opracowana w oparciu o informacje uzyskane od przedstawicieli instytucji i służb działających w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz wnioski wynikające z diagnozy sytuacji w Powiecie Brzeskim.

8.1. Analiza ryzyka realizacji Programu

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT oraz diagnozy lokalnej zidentyfikowano najistotniejsze ryzyka mogące wpływać na realizację Programu w latach 2026–2030. Przyjęto trzystopniową skalę oceny prawdopodobieństwa i wpływu (niskie, średnie, wysokie).

Obszar ryzyka	Opis ryzyka	Prawdopodobieństwo	Wpływ na realizację Programu	Działania minimalizujące
Organizacyjne	Niewystarczająca liczba specjalistów, rotacja kadr, wypalenie zawodowe	Średnie	Opóźnienia w realizacji wsparcia i programów	Szkolenia, superwizja, rozwój współpracy z NGO i specjalistami zewnętrznymi
Finansowe	Ograniczenie środków budżetowych lub dotacji celowych	Średnie	Zmniejszenie skali działań i dostępności wsparcia	Dywersyfikacja źródeł finansowania, aplikowanie o środki zewnętrzne
Społeczne	Niska gotowość do zgłaszania przemocy, wycofywanie zawiadomień	Wysokie	Utrudniona identyfikacja i ochrona osób doznających przemocy	Kampanie społeczne, wsparcie psychologiczne i prawne, budowanie zaufania do instytucji
Systemowe i prawne	Zmiany przepisów prawa lub wzrost liczby spraw przy stałych zasobach	Średnie	Konieczność modyfikacji działań i procedur	Bieżąca analiza legislacyjna, aktualizacja procedur, elastyczne planowanie działań

8.2. Mechanizm monitorowania i reagowania na ryzyko

Monitorowanie ryzyka odbywać się będzie w ramach corocznego raportu z realizacji Programu opracowywanego przez PCPR.

W przypadku zidentyfikowania istotnych zagrożeń dla realizacji Programu:

1. PCPR dokonuje analizy przyczyn i skali ryzyka.
2. W raporcie rocznym wskazywane są działania naprawcze.
3. W razie potrzeby Zarząd Powiatu może rekomendować aktualizację Programu.
4. W przypadku ryzyka o wysokim prawdopodobieństwie i znaczącym wpływie możliwe jest wdrożenie działań nadzwyczajnych lub wcześniejsza modyfikacja Programu.

9. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja Programu ma na celu ocenę jego skuteczności, efektywności oraz adekwatności do potrzeb mieszkańców Powiatu Brzeskiego.

Przewiduje się:

1. Ewaluację bieżącą – realizowaną corocznie w ramach monitoringu.
2. Ewaluację śródkresową – w 2028 roku, obejmującą analizę postępów realizacji celów operacyjnych.
3. Ewaluację końcową – w 2030 roku, obejmującą ocenę stopnia osiągnięcia rezultatów.

Ewaluacja może obejmować:

- analizę danych ilościowych,
- badania ankietowe wśród realizatorów i odbiorców wsparcia,
- analizę przypadków,
- konsultacje z partnerami instytucjonalnymi.

Wnioski z ewaluacji stanowiąc będą podstawę ewentualnej aktualizacji Programu lub opracowania kolejnego dokumentu strategicznego.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania w ramach Programu będą finansowane ze środków budżetu Powiatu Brzeskiego. Przewiduje się również współudział w finansowaniu działań, czy też inicjatyw, ze środków własnych podmiotów uczestniczących w zadaniach wyznaczonych w ramach Programu, jak również środków pozyskanych z innych źródeł.